

Kommunstyrelsen

Katinka Madsen
Ekonomichef
katinka.madsen@ekero.se

Resultatindikation per februari 2024

Dnr KS24/12

Inledning

Ärendet

I KFS 01:3 Bestämmelser för budget och budgetuppföljning framgår regleringen av omfattning och frekvens av de gemensamma uppföljningstillfällena i Ekerös kommunala organisation. Mer omfattande uppföljning och prognos av ekonomi och verksamhet sker under året efter mars och efter augusti månader, som utöver behandlingen i nämnden rapporteras till kommunstyrelse och till kommunfullmäktige. Därtill ska vid fyra tillfällen under året till nämnden ske uppföljning och prognos som resulterar i en kortfattad ekonomisk redovisning – resultatindikation – för helåret. Dessa ”prognos light”, som i huvudsak baseras på kritiska faktorer och avvikelseredovisning för nämnden, utgör basen tillsammans med prognos över finansiella intäkter och kostnader samt skatteintäkter och generella bidrag för en samlad prognos för hela organisationen.

Detta ärende är den för år 2024 första samlade ekonomiska prognosen för Ekerö kommun – resultatindikation per februari 2024

Förvaltningarna har tillsammans med ekonomienheten genomfört denna första prognos för nämnderna. Resultatindikationen för kommunen som helhet innehåller därutöver en första prognos för finansnetto – finansiella intäkter och kostnader – samt prognos skatteintäkter och generella bidrag baserad på SKR:s antaganden i februari om tillväxten i rikets skatteunderlag. Processerna är parallella avseende förvaltningars rapportering till nämnder och rapporteringen till kommunstyrelsen av Ekerö kommuns samlade prognos.

Budget 2024

Budget 2024 innehåller beslut som innebär lägre kostnader än vad som varit fallet utan beslut om åtgärder. De består dels av effektivisering i verksamhet och dels av politiska beslut med prioriteringar av verksamhet och ambitionsnivå. Budget 2024 beaktar även effekter av högre kostnadsnivåer, främst förorsakade av extremt hög inflation. Det senare resulterade i en för budget 2024 betydande kostnadsutveckling av exempelvis pensionerna, räntenivå på kommunens lån och även högre kostnadsnivåer än gängse förväntat efter upphandling av nya avtal i verksamheterna.

Kommunfullmäktiges beslut om driftbudget 2024 är negativt resultat 70,4 mnkr. Efter balanskravsjusteringar innefattar beslutet om budget att 71,8 mnkr av resultatutjämningsreserven ska disponeras, balanskravsresultatet är noll (0).

Att använda tidigare års reserverade medel i resultatutjämningsreserven inom det egna kapitalet med ett negativt årets resultat, innebär att befintligt eget kapital minskar, likviditetsflödet försämras och finansiella nyckeltal utvecklas negativt - bland annat soliditet, självfinansieringsgraden av investeringar, verksamhetskostnadernas andel av skatteintäkter och generella bidrag. De ekonomiska förutsättningarna inför år 2023 förändrades drastiskt negativt i en hast och kom att försämras än mer inför år 2024. Samtidigt råder en balansgång mellan beslut om omfattande väsentliga besparingar, som inte kan undanta kärnverksamheten, för att efter att konjunkturen vänt uppåt och ekonomin är mer stabil, kunna bland annat ånyo rekrytera personal till kärnverksamheterna. Genom att under enstaka år, när särskilda ekonomiska omständigheter råder, använda medel från resultatutjämningsreserven "överbryggs" extrema kostnadstoppar och möjliggör över tid en mer stabil ekonomisk styrning.

Ekonomiskt utfall för perioden

Ekerö kommuns utfall för perioden januari-februari visar ett resultat strax under noll, negativt resultat 0,2 mnkr. Det är för perioden väsentligt bättre resultat än budgeterat underskott 10,6 mnkr. Avgörande för resultatet är under perioden redovisade intäkter inom exploateringsverksamheten. Exkluderas exploateringsverksamheten hade utfallet för perioden varit negativt resultat 5,2 mnkr.

I redovisning av periodens resultat, underskott 0,2 mnkr, ska även beaktas de 3,6 mnkr försäljningsintäkter av anläggningstillgångar. Dessa dras bort och resultat efter balanskravsjusteringar är underskott 3,8 mnkr. För perioden används 3,8 mnkr av resultatutjämningsreserven. Balanskravsresultatet är noll (0).

Periodens resultat, underskott 0,2 mnkr ska jämföras med periodens budget underskott 10,6 mnkr. Jämfört periodens budget är periodens resultat en positiv avvikelse med 10,4 mnkr. Om exploateringsverksamhetens positiva avvikelse 9,2 mnkr exkluderas även här, är periodens utfall 1,2 mnkr bättre än periodens budget. Inom ramen för avvikelsen jämfört periodens budget återfinns 2,2 mnkr lägre intäkt från skatteintäkter och generella bidrag. Periodens avvikelse för skatteintäkter och generella bidrag återfinns med helårseffekt i prognos helår. Utfall finansnetto är kostnad 11,1 mnkr, 0,8 mnkr lägre kostnad än periodens budget.

Verksamhetens nettokostnad för perioden uppgår till 334,6 mnkr. Det är 10,8 mnkr lägre än budget. Exkluderas exploateringsverksamhetens positiva överskott och även försäljningsintäktens positiva avvikelse 3,3 mnkr, är verksamhetens nettokostnad ett sammanlagt utfall för perioden 343,2 mnkr. Det är 0,7 mnkr högre kostnad än motsvarande summering av periodens budget.

Ekonomisk prognos helår

Sammanfattning

Prognosen för helår 2024 beräknas till negativt årets resultat 76,9 mnkr. Jämfört budgeterat underskott 70,4 mnkr är det en försämring med 6,6 mnkr. Avgörande är intäktsbortfallet 13,4 mnkr i skatteintäkter och generella bidrag. Finansnetto beräknas till kostnad 71 mnkr, 0,2 mnkr lägre än budget. Verksamhetens nettokostnader indikerar en nivå om sammanlagt 2 079,9 mnkr vid detta tillfälle. Det är 6,6 mnkr lägre kostnad än budgeterad nivå 2 086,4 mnkr. Inom ramen för verksamhetens kostnader återfinns försäljningsintäkter om 4,8 mnkr. Dessa elimineras vid balanskravsjusteringar varför prognos resultat efter balanskravsjustering är negativt 81,7 mnkr. Jämfört budgeterat underskott 71,8 mnkr ett försämrat resultat med 9,9 mnkr. Av det följer att i denna första prognos för helår 2024 kommer ytterligare medel från RUR (Resultatutjämningsreserv) att användas, totalt 81,7 mnkr, för att uppnå balanskravsresultat noll (0).

Ekerö kommun har i bokslut 2023 totalt 926,2 mnkr eget kapital. Av detta är 89,4 mnkr "reserverat i RUR – Resultatutjämningsreserv" - genom tidigare års beslut i kommunfullmäktige i samband med behandling av årsredovisning.

Skatteintäkter, generella bidrag och utjämning

Summa av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas till totalt 2 073,8 mnkr. Prognos skatteintäkter beaktar SKR:s antaganden från i slutet av februari om tillväxten på rikets skatteunderlag. Den totala prognosen visar 13,4 mnkr lägre intäkt än budgeterad intäkt för året 2 087,2 mnkr.

Underliggande den negativa avvikelsen 13,4 mnkr återfinns tre delar.

- Främst är den negativa avvikelsen en följd av att det faktiska antal invånare 1 november 2023 understiger antagandet i budget 2024. Allteftersom månaderna fortlöpte under år 2023 registrerades att befolkningsutvecklingen inte skedde i den takt som befolkningsprognosen utpekade. Informationen om preliminärt invånarantal är med eftersläpning. Under budgetberedningen skedde vid flera tillfällen nedrevideringar över antagandet om invånarantal 1 november och därmed även nedjustering om budgeterade intäkter från skatter, generella bidrag och utjämning med påföljden om sämre finansiering av verksamhetens kostnader och finansnetto. Antagande i budget är 29 120 invånare, vilket är i nivå med antal invånare 1 november 2022 (-15 invånare) och intäktsbudgeten baserades på ingen befolkningsutveckling. Utfall antal invånare 1 november 2023 resulterade istället i en tillbakagång med nästan 270 invånare till 28 866 (jämförelse med 1 november 2022). Antal invånare i budget för intäktsberäkningen kom därmed att vara övervärderad med drygt 250 invånare. Det lägre befolkningsutfallet motsvarar ett sammanlagt intäktsbortfall med 15 mnkr.
- Bokslut 2023 inbegriper antagande om skatteintäkternas tillväxt under 2023. De antagande som SKR gör i december månad ska – enligt styrande normering – ingå som preliminära antaganden i det aktuella räkenskapsåret. I SKR:s antagande i februari har skatteunderlaget 2023 reviderats ned som följd av mer negativ

bedömning om lönesumma. För Ekerö innebär denna förändring 3 mnkr lägre intäkt som resultatförs år 2024. Det slutliga resultatet indikeras bättre under andra halvåret 2024 och blir alltmer tillförlitligt allteftersom skattedeklarationer år 2023 fastställs.

- Intäktsbortfallen mildras i viss mån av något högre LSS utjämningsbidrag och prognos högre intäkt från fastighetsavgiften jämfört budget. Samt med mindre avvikelser på de i systemet övriga ingående posterna och ett något högre särskilt generellt statsbidrag för genomförande av EP-valet.

Befolkningsutvecklingen under kalenderår 2023 var i Ekerö negativ med 315 invånare, minus 1,1 %. Vid utgången av 2023 var antal Ekeröbor 28 808. Både födelsenetto och flyttnetto var negativt. Inom ramen för det negativa flyttnettot på nära 300 personer återfanns – sett över tid – en uppgift som ”stack ut”. Netto av antal inflyttningar respektive utflyttningar till och från annat land var utmärkande. Invandringsnettot är – sett till bakåt i tiden – positiva. Under 2023 var invandringsnettot negativt med nära 160 personer. En trolig orsak till denna uppgift är att under perioden maj-juli 2023 visade statistiken att 140 personer utvandrade till ett enskilt land. Sannolikt är detta resultat kopplad till Skatteverkets uppdrag om folkbokföring och ”utskrivning” av kommuninvånare. Detta hade stor betydelse för Ekerös befolkningsförändring under 2023. I och med det även på statistiken om antal Ekeröbor 1 november 2023 som ligger till grund för beräkningen av 2024 års skatteintäkter och generella bidrag och därmed även finansieringen av verksamhetskostnader, finansnetto och investeringsutgifter.

Finansnetto

De finansiella intäkterna och kostnaderna beräknas till nettokostnad 71 mnkr. Det understiger något budgeten, positiv avvikelse 0,2 mnkr.

De finansiella kostnaderna består i av ränta på pensioner och ränta på kommunens lån. Finansiella kostnader prognosticeras till 77,2 mnkr, en högre kostnad med drygt 1 mnkr jämfört budget. Ränta på pensioner uppgår till 39,4 mnkr, prognos på data per december 2023 och understiger budgeten med 0,4 mnkr. Ränta på lån prognosticeras till 37,7 mnkr vilket är 1,3 mnkr högre än budget. Den främsta orsaken till högre räntekostnader är att lån har tvingats uppta tidigare på året än planerat då utbetalningarna varit högre än likviditetsflödet medgett.

Budgeterade finansiella intäkter består av borgensavgifter och ränteintäkter. Högre finansiella kostnader 1 mnkr matchas i sin helhet med högre finansiella intäkter. En följd av Kommuninvest utbetalning av ”överskottsmedel”. Till Ekerö kommun 1,2 mnkr.

Verksamhetens nettokostnader

Vid denna årets första uppföljning visar indikationen om verksamhetens sammanlagda nettokostnad 2 079,7 mnkr. Det är 6,6 mnkr lägre kostnad än årets budget.

- Genomförd försäljning utöver beräknad redovisad intäkt i budget 1,4 mnkr bidrar med 3,3 mnkr till den positiva budgetavvikelsen. Budgeten upptar den över tid

redovisningstekniskt periodiserade andelen av försäljningen av Ekebyhovskolan. Markförsäljning med tecknat avtal 2023 med tillträde till fastigheten 2024 ingick inte i budget.

- Exploateringsverksamhetens är i denna prognos upptagen till total nettointäkt 10,9 mnkr. En lägre intäkt jämfört budget med 1,1 mnkr.

Exkluderas försäljningsintäkter och exploateringsprojektens nettointäkt är nettokostnaden för den "ordinarie verksamheten" indikerad till sammanlagt 2 095,4 mnkr. Jämfört årets budget en lägre nettokostnaden med 4,4 mnkr. Inom ramen för den sammanlagda indikationen över årets kostnader finns stora variationer i nämndernas prognoser.

Inom ramen för verksamhetens kostnader återfinns den större delen av kommunens pensionskostnader (resterande del finansiella kostnad). De redovisas inom kommunstyrelsens budgettitel – Gemensamma avräkningskonton. Baserad på prognosparametrar 2024 per december 2023 är denna del av pensionskostnaderna 159,4 mnkr vilket är 10,7 mnkr högre än budgeten som vilar på parametrar per augusti 2023. Förändrad prognos är en kombination av låg förändring av inkomstbasbeloppet (ger högre kostnad) och andra förändringar i utfall och prognos lönesummor. Prognos för gemensamma avräkningskonton visar trots de högre pensionskostnaderna en nettokostnad om 45,8 mnkr som understiger budgeten med 1,2 mnkr. Positiv avvikelse jämfört budget. Merkostnader pensioner balanseras med en intäktsredovisning av riktade statsbidrag. Bidrag som söks av förvaltningar som dels avser bidrag för kostnader tidigare år det vill säga före 2024. Dels statsbidrag till Ekerö kommun där förvaltning och därmed nämnds budgetram i enlighet med beslut om verksamhetens omfattning redan är "kompenserad" för verksamhetskostnaden inom beslutad budgetram.

Det finns möjlighet att kommunens kostnader för skolskjuts och persontransporter kan bli lägre i år än vad som antagits i budget utifrån de nya avtalen. Det finns indikation på att kostnader för skolskjuts inom barn- och utbildningsnämnden kan understiga budget. Dock finns risk för kostnadsnivån för höstterminen då det dels finns indexuppräknings inbyggda i avtalet men inte minst är kostnaderna relaterat antal och omfattning av elevers behov av skolskjuts. Delar av indikerat lägre kostnad för skolskjuts ianspråkats av socialförvaltningens bedömning över att kostnaderna för persontransporter ökar utöver budget. Under budgetberedningen gjordes en lyftes risk fram om kostnadsutveckling utöver budget.

Indikation nämnds verksamhetskostnad, avvikelse jämfört budget

- Kommunstyrelsens prognos, exklusive försäljningsintäkter, exploateringsverksamhet och gemensamma avräkningskonton, indikerar en sammantagen positiv avvikelse om 0,3 mnkr. Underliggande återfinns att stadsbyggnadsförvaltningens verksamhet har bedömts komma att genomföras till en kostnad i enlighet med budget, ingen avvikelse. Kommunstyrelseförvaltningens positiva avvikelse 0,3 mnkr innehåller dels överskott av engångskaraktär, den årliga kostnaden för kommunens gemensamma beslutsstödsystem ger inte helårseffekt i och med förskjutning i tid för projektavslut.

Dels indikativt fortsatt högre kostnader utöver budget för uppdraget för kommunens IT organisation och IT-/cybersäkerhet.

- Barn- och utbildningsnämndens resultatindikation visar på positiv ekonomisk avvikelse jämfört budget med 12 mnkr. Utöver indikation om lägre kostnad för skolskjuts är överskottet i huvudsak en följd av bedömning om att det jämfört antagande i budget blir färre barn och elever i verksamheten inför höstterminen. Inom ram för den totala prognosen återfinns ett samlat underskott om 1,6 mnkr för de kommunala förskolorna och grundskolorna.
- Socialnämndens första indikativa bedömning över årets kostnader landar i en prognos i nivå med budget. Det trots att avtalen kring basala hemsjukvårdsinsatser sagts upp av vårdgivarna. Utebliven intäkt är med delårseffekt 5,2 mnkr år 2023. Fortsatta effektiviseringar och förändringar inför framtida behov av kostnadsreduceringar tillsammans med antaganden om ”volym” i verksamheten bedöms i denna prognos kunna balansera upp intäktsbortfallet.
- Kultur- och fritidsnämnden beräknar ett underskott om 0,3 mnkr i denna årets första prognos. En negativ avvikelse genom omställningskostnader hänförligt till åtgärder enligt beslut om budget som inte fullt ut ger helårseffekt.
- Samhällsbyggnadsnämndens första indikativa prognos för helåret visar negativt resultat 6,3 mnkr. I bedömningen av årets kostnader har utöver budget inkluderats högre kostnader för vinterväghållning, externt inhyrda lokaler och försäkringskostnad till följd av tidigare brand vid en av kommunens skolor
- Byggnadsnämndens prognos visar 2,6 mnkr högre nettokostnad än budget. En fortsatt låg nivå på inkomna ärenden resulterar i indikativ bedömning om sammanlagt lägre intäkter 5,8 mnkr. Del av underskottet möts med tillfälligt lägre bemanning.
- Miljönämnden redovisar prognos i enlighet med budget. Vikande intäkter under föregående år, som till stor del var en följd av att inte förrän till hösten var bemanningen fulltalig, har återhämtat sig. Prognos intäkter är nära i nivå med budget och prognosticerade kostnader balanserar upp en mindre avvikelse på intäkterna.
- Övriga verksamhetskostnader är i balans med budget eller indikerar viss positiv avvikelse. Årets resterande kostnader för Central politisk organisation – fullmäktige, styrelse med tillhörande utskott och råd, politiska sekreterare, partistöd med flera tillhörande budgetposter – har i prognosen antagits falla ut med antaganden i budget om exempelvis antal sammanträden och närvarande ledamöter. Men med en försiktig bedömning om att budgeten för kostnader för ersättning för förlorad arbetsinkomst kan vara övervärderad och att övriga kostnader understiger budget.

Känslighetsbedömning

Utöver vad som kommer till uttryck ”i siffror” i den för år 2024 första tidiga ekonomiska prognosen finns bedömningar om risker och möjligheter avseende den ekonomiska utvecklingen under året. Vid detta tillfälle sker en sortering i fem områden.

Sammanfattning:

- Resultatet kommer att försämrats från prognos per mars månad när effekterna av normeringen om leasing inkluderas.
- Förbättrad konjunktur och inbromsning av ökad arbetslöshet möjliggör att tillväxten av rikets skatteunderlag kan förbättras och därmed i viss mån öka skatteintäkterna jämfört nuvarande prognos. Omvänt finns risk för ytterligare ökad arbetslöshet med ytterligare försvagning av årets skatteintäkter.
- Vid ett eventuellt förstärkt likviditetsflöde kan behov av upptagande av nya lån minska eller i varje fall flyttas fram i tiden. Beslut om reporänta och utvecklingen på räntemarknaden är avgörande för vilka räntenivåer som kan erhållas vid refinansiering och upptagande av nya lån. Med bankers och finansexperters prognos över räntenivåernas utveckling är det inte troligt att det blir någon avgörande förbättring av innevarande års prognos kostnader för ränta på lån.
- Förvaltningarna har lyft fram ett antal risker för högre kostnader än vad som ingår i denna första tidiga prognos per februari. Om inbromsningen av inflationstakten avtar resulterar det i fortsatt ökade kostnader för flera i verksamheten nödvändiga varor och tjänster. En utveckling, utöver antagande i prognosen, av verksamhetens omfattning utifrån antal i målgruppen och deras behov aviseras även som en ekonomisk risk.
- Det finns risk för försämrat resultat än vad denna prognos visar. Men nuvarande bedömning - förutsatt att inte yttre faktorer i omvärlden infaller som ger större negativ ekonomisk påverkan – är att möjligheterna bör vara större för att det ekonomiska resultatet vid årets slut är bättre än vad som framgår i föreliggande prognos. Det förutsätter både återhållsamhet och beslut om uppbromsning av kostnader. En försiktig bedömning är att denna möjlighet bör kunna "värderas" till 8–12 mnkr lägre kostnader. Därtill kommer barn- och utbildningsnämndens förnyade prognos per mars över antal barn i förskola och skola till hösten. Det finns indikation på att antalet i nuvarande prognos kan vara något övervärderad och därmed ytterligare öka årets "volymöverskott". Den negativa baksidan kan vara organisatoriska svårigheter i verksamheten och ökad överkapacitet.

Resultatpåverkan RKR R5

Prognos per februari innehåller inte resultatpåverkande effekt av den redovisningstekniska hanteringen av styrande normering RKR R5 Leasing. Det handlar om identifiering och hantering av vilka av kommunens hyresavtal som ska klassificeras som leasing och med påföljande effekt på resultat- och balansräkning samt finansiella nyckeltal. Arbetet för att undersöka tillvägagångssätt och finna rutin för hantering har pågått sedan 2023. Målet är att från och med maj månad kommer kommunens befintliga avtal hanteras och återfinnas i räkenskaperna.

Utifrån genomförd identifiering har hittills del av de aktuella avtalen simulerats. Utöver påverkan på balansräkning och nyckeltal beräknas dessa avtal påverka resultatet negativt med 2,8 mnkr. Det kommer att återfinnas i den ekonomiska prognosen per mars. När

samtliga befintliga avtal är omhändertagna kommer resultatet att något ytterligare försämrars. Förändringen är inte möjlig att påverka.

Skatteintäkter, generella bidrag och utjämning

Nuvarande prognos över årets generella bidrag kan inte förändras. Prognos skatteintäkter förändras utifrån SKR:s antagande om skatteunderlagets tillväxt i riket. Dels avseende korrigerings av 2023 års skatteintäkter. En försiktig bedömning är att om antagandet om lönesummor trots allt nu är något undervärderad kan de 3 mnkr som idag negativt påverkar 2024 års räkenskaper reduceras eller helt elimineras. Tillväxten av skatteunderlaget innevarande år är behäftad med både risk – om arbetslösheten stiger mer än antagande – och möjlighet – om åtgärder för att bromsa den öppna arbetslösheten innebär att fler ändå kommer i arbete eller arbetsmarknadsåtgärd kan tillväxten öka.

Förändringar av prognos över skatteintäkternas utveckling under året är inte möjligt att påverka med kommunalpolitiska beslut som direkt tillför ökade skatteintäkter till Ekerö.

Finansiella kostnader

I samband med ny pensionsprognos vid två tillfällen under året kan även årets pensionskostnader förändras till viss del. En mindre del med påverkan på ränta på pensioner inom finansnetto.

Budget för ränta på lån utgår från antagande om total lånevolym, när i tiden lånen upptas och räntesats på lån vid refinansiering och vid nya lån. Vid ett eventuellt förstärkt likviditetsflöde – exempelvis från försäljning eller att kommunen får förväntade intäkter enligt ingångna avtal – kan behov av upptagande av nya lån minska eller i varje fall flyttas fram i tiden.

Beslut om reporänta och utvecklingen på räntemarknaden är avgörande för vilka räntenivåer som kan erhållas vid refinansiering av befintliga lån och upptagande av nya lån. Under förutsättning att inflationen når en mer normalnivå kommer räntorna att sjunka. Inte inom överskådlig tid till den lägsta nivå som var innan "krisen". Men på några års sikt till en mer normal rimlig räntenivå. Banker och finanse experter gör bedömningar om viss tillbakagång under 2024 men främst synlig från nästa år. Slutsatsen från detta är att med deras nuvarande prognos är det inte troligt att Ekerös kostnad för ränta på lån blir avgörande bättre än vad som återfinns i nuvarande prognos per februari.

Förvaltningarnas riskbedömning om ökade kostnader

Även om delar av årets löneavtalsförhandlingar närmar sig slutet, som indikerar en nivå för 2024 i paritet med antagande i budget, finns fram tills alla områden är färdiga, risk för en högre kostnadsutveckling.

Barn- och utbildningsförvaltningen bedömer att det finns risk för försämrade prognos för barn- och utbildningsnämnden om antalet barn och elever skulle bli fler till hösten än vad som nu antagits. Risk finns även för försämrade resultat i de kommunala enheterna utifrån hur

volymförändringarna till hösten kommer att påverka enskilda enheters organisation. Även högre kostnader för livsmedel och utvecklingen av kostnader för barn i behov av särskilt stöd är framlyfta som risk för försämrade prognos jämfört den per februari.

Socialförvaltningen har identifierat ett flertal risker som kan påverka det ekonomiska utfallet för 2024. Förutom invånarnas samlade behov av stöd och hjälp och antal och omfattningen av de biståndsbedömda insatser som beviljas och utförs, är den totala effekten av vidtagna och planerade åtgärder för att minska nettokostnaderna, avgörande för det ekonomiska utfallet för året. En effekt som i nuläget sammantaget bedöms uppgå till närmare 13 mnkr. Även arbetsmarknadens utveckling och inverkan på kostnaderna för försörjningsstöd samt mottagandet av nyanlända kan påverka såväl intäkterna som kostnaderna.

Kultur- och fritidsförvaltningen signalerar risk för intäktsbortfall vid färre antal besökare till badhuset än vad som ligger till grund för driftbudgeten.

Möjligheter till förbättrad prognos

Utöver identifierade risker finns även möjligheter att kostnader är övervärderade och intäkter undervärderade i denna för året första "prognos light". Tidigare års erfarenhet är att denna första prognos som vilar på kritiska faktorer och avvikelseredovisning vanligen i första hand beaktar nya eller redan kända ökade kostnader. Samtidigt är det förståeligt att inom vissa delområden finns ännu inte underlag för att omvärdera vissa antaganden i budget om intäkt- och kostnadsutveckling.

Controllern och ekonomichefen har tillsammans uppskattat att det bör finnas möjlighet till en alternativ förbättrad prognos med 8–12 mnkr lägre nettokostnad, allt annat lika. Den gemensamma bedömningen är genomförd efter att respektive förvaltnings prognos per februari är fastlagd. Bedömningen om lägre verksamhetskostnader förutsätter i nämnd och förvaltning både återhållsamhet och beslut om inbromsning av kostnader.

Bedömningen vilar på både många års tidigare erfarenhet och på insikt om förändringar innevarande år avseende vissa intäkter och kostnader som inte är beaktade i prognosen, inte alls eller bara delvis. Till exempel:

- Att vanligen är driftbudget för avskrivningar något högre än utfallet vid årets slut som följd av att pågående investeringsprojekt avslutas något senare under året.
- Det finns en högre intäkt riktade statsbidrag som inte är beaktade i prognosen och som inte har motsvarande kostnader.
- Inom ett par verksamhetsområden visar utfallet en lägre kostnad som kommer att fortsatt vara minst samma överskott även vid årets slut men där prognosen idag istället är i balans med budget.
- Personalprognos inom de områden där korttidsvikarier inte förekommer baseras på periodens utfall och prognos motsvarande månatlig kostnad enligt budget utifrån att inriktningen är att personal ska vara frisk och på plats. Vanligen förekommer ändå att

det finns viss korttidsfrånvaro från sjukdom och vård av barn vilket gör att personalkostnadernas utfall normalt blir något lägre än vad tidiga prognoser visar.

- Det finns sannolikt reserverade medel inom budget för enstaka insatser av engångskaraktär som är under förnyad prövning. Då möjligheten för genomförande har begränsats av faktorer som förvaltningen inte direkt rå över. Dessa för 2024 lägre kostnader kommer sannolikt inkluderas i prognos framöver. Samtidigt innebär det att om uppdraget/åtgärden kvarstår övervältras kostnaden på kommande år.

Även om socialförvaltningen lyft fram risk för försämrade prognos om volymerna ökar kan allteftersom månaderna fortskrider det månatliga utfallet komma att innebära även prognos lägre volym än vad som ingår i nuvarande prognos per februari. Därtill kommer barn- och utbildningsnämndens förnyade prognos per mars över antal barn i förskola och skola till hösten. Det finns indikation på att antalet i nuvarande prognos kan vara något övervärderad och därmed ytterligare öka årets "volymöverskott". Den negativa baksidan kan vara organisatoriska svårigheter i verksamheten och ökad överkapacitet.

Utöver ovan föreslås att kommunstyrelsen beslutar att dels uppmana nämnderna till återhållsamhet med kostnader för att förbättra innevarande års resultat. Dels att uppmana nämnder med prognos underskott att i samband med nästa uppföljning och prognos per mars att göra en fördjupad analys av kostnadsöverskridandet samt bedöma och ta ställning till vilka åtgärder och dess effekter som kan vidtas för att helt eller delvis eliminera nu befarat underskott. Ekonomiska effekter av detta bör helt eller delvis ytterligare påverka prognosen i positiv riktning.